POVILONIS v. Lithuania (№ 81624/17)

Обставини справи

Справа стосувалася незаконного будівництва будинку на охоронюваній території. Заявник – власник будинку – скаржився на те, що він був вимушений знести його за свій рахунок, незважаючи на наявність дозволу на його будівництво, в порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Однак у межах кримінального провадження щодо нього за спроби вплинути на суди при ухваленні рішення про знесення його будинку заявник сказав, що він ніколи не намагався узаконити будинок, аби зберегти його у власності для власного користування.

У квітні 2014 року заявник придбав на етапі будівництва будинок, розташований на земельній ділянці державної форми власності в курортному містечку, у приватної особи Р. Б., який отримав дозвіл на будівництво у 2013 році після того, як місцева влада змінила цільове призначення земельної ділянки з рекреаційного на житлове. Після придбання будинку заявник також отримав дозвіл на продовження будівництва.

Проте після скарги громадської організації в червні 2014 року було розпочато цивільне провадження зі скасування плану міста та дозволів на будівництво. Регіональний суд Вільнюса і Верховний суд надалі встановили, що рішення про затвердження плану та про надання дозволів порушували низку нормативно-правових актів і не відповідали суспільному інтересу, адже земельна ділянка була охоронюваною територією.

Через це угоду заявника з придбання будинку було визнано недійсною, а рішення про надання дозволу на будівництво – скасовано. Заявника зобов'язали знести будинок, що зрештою було зроблено в серпні 2020 року.

Тим часом заявник безуспішно порушив провадження, в межах якого замість знесення будинку вимагав надати йому дозвіл на будівництво згідно з вимогами охоронюваної території.

Відтоді понад 30 осіб було обвинувачено у спробах вплинути на суд із метою отримання позитивного результату розгляду. Досудове розслідування цих фактів усе ще триває. Заявник у цьому провадженні є одним з підозрюваних: він обвинувачується в наданні / отриманні неправомірної вигоди та торгівлі впливом, вчиненим організованою групою.

Під час допиту в листопаді 2019 року в межах кримінального провадження заявник стверджував, що він не був зацікавленим у будь-якій неправомірній вигоді стосовно будинку, адже він не мав наміру використовувати його для власних потреб. Зокрема, він указав, що придбав цей будинок, аби допомогти своєму другові Р. М. – місцевому меру, оскільки той на час подій не мав коштів для його придбання.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.

Заявник описав це як «шановану угоду між двома чоловіками», а Р. М. мав намір пізніше придбати цей будинок у заявника, облаштований на розсуд останнього. Заявник навіть мав заповіт про перехід будинку третій особі за вказівкою Р. М.

Як будівництво будинку, так і спори з приводу законодавства, що дозволяло будівництво на охоронюваних територіях, привернули значну увагу суспільства та набули широкого розголосу ЗМІ в Литві.

Посилаючись на пункт 1 статті 6 Конвенції, заявник скаржився на примус знесення ним будинку за власний рахунок попри наявність дозволу на його будівництво.

Оцінка Суду

ЄСПЛ підкреслив, що заявник у своїй заяві та додатках до неї конкретно зазначав, що рішення судів про знесення будинку були втручанням у користування ним «своїм майном».

Однак у своїх показаннях органам влади в межах нещодавнього кримінального розслідування заявник указав, що він ніколи не мав наміру зберегти майно для використання у власних потребах. Насправді з'ясувалося, що це була фіктивна угода й Р. М. мав намір придбати будинок у довгостроковій перспективі.

Дві кардинально різні версії подій заявника поставили під серйозний сумнів достовірність, правдивість та точність його заяв до ЄСПЛ. Заявник не надав Суду жодного переконливого пояснення цієї розбіжності.

Передісторія імовірної корупції у справі, яку Уряд назвав «безпрецедентним скандалом у Литві» та свідченням «справжнього правового нігілізму», лише додала більшої визначеності для висновку про те, що заявник намагався ввести в оману ЄСПЛ, подаючи свою заяву.

Тому ЄСПЛ відхилив заяву через зловживання правом на звернення до ЄСПЛ на підставі статті 35 Конвенції.

ЄСПЛ зауважив, що його висновки в цій справі не мають жодного значення для результатів кримінального провадження в Литві.

Висновок

Заяву визнано неприйнятною та відхилено.

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 15 березня 2022 року, оприлюднено 7 квітня 2022 року та є остаточним.

© Переклад й опрацювання цього рішення здійснено Верховним Судом.